

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen indikaattorit

Keskusrikospoliisi, Tiedusteluosasto, Rahanpesun selvittelykeskus

Tiivistelmä

RAPORTIN NIMI	Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen indikaattorit
JULKAISUN NIMI	Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen indikaattorit
JULKAISUN AIHE	
LAATIJA	Irene Heikkilä, tarkastaja
JULKAISUAJANKOHTA	27.1.2023
TOIMEKSIANTO/TUTKIMUSKYSYMYS	Rahanpesun selvittelykeskus
KESKEISET LÄHTEET	Keskeiset lähteet löytyvät lähdeluettelosta sivulta 42
AVAINSANAT	Rahanpesu, terrorismin rahoittaminen, indikaattorit, rahanpesu-ilmoitus, ilmoitusvelvollinen
JULKISUUSASTE	Julkinen

TIIVISTELMÄ / KESKEISET LÖYDÖKSET

Rahanpesun selvittelykeskus on koonnut listan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen indikaattoreista, joihin ilmoitusvelvollisten tulisi toiminnassaan kiinnittää huomiota. Listan tarkoituksena on kuvata toimialakohtaisesti mahdollisesti rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen viittaavia yleisimpiä indikaattoreita. Listauksen tavoitteena on tukea ilmoitusvelvollisia rahanpesun estämisen toiminnoissa. Indikaattorilistaus ei kuitenkaan ole tyhjentävä eikä listan mukainen toiminta ole tae rahanpesusta tai muusta rikollisesta toiminnasta.

Raportissa käsitellään aluksi tiettyjä rahanpesun ja terrorismin torjunnan kulmakiviä, minkä jälkeen tarkastellaan tarkemmin terrorismin rahoittamiseen liittyviä sekä muita yleisiä kaikille soveltuvia indikaattoreita. Kappaleesta 5 eteenpäin indikaattorit esitellään tarkemmin toimialakohtaisesti. Vaikka indikaattoreita käsitellään tässä listauksessa myös toimialakohtaisesti, on syytä muistaa, että monet indikaattorit ovat yleisiä sekä useille eri toimialoille sopivia, joten raporttia suositellaan tarkastelemaan kokonaisuutena.

Tämä indikaattorilistaus on päivitetty versio vuonna 2021 julkaistusta Rahanpesuindikaattorit -raportista.

SIVUJA	42

Sisällys

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen indikaattorit	1
1 Johdanto.....	4
2 Keskeisiä huomioita rahanpesun torjunnasta	5
2.1 Asiakkaan tunteminen ja asiakasprofiili.....	5
2.2 Liiketoimen epäilyttävyys	5
2.3 Henkilöllisyyden aitouden selvittäminen.....	7
2.4 Kynnysarvon ylittyminen	8
2.5 Salassapitovelvollisuus	9
2.6 Euroopan komission ja FATF:n riskimaalilistaukset.....	9
2.7 Euroopan komission lista veroasioissa yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista	10
2.8 Kansainväliset pakotteet.....	11
3 Yleiset indikaattorit	11
3.1 Asiakasprofiiliin liittyvät indikaattorit	12
3.2 Asiakkaan tililiikenne.....	13
3.3 Käteisvarat	14
3.4 Kansainväliset varainsiirrot	15
3.5 Lainat	15
3.6 Tiedot ja asiakirjat.....	16
3.7 Oikeushenkilöt	17
3.8 Korruptio.....	18
4 Terrorismin rahoittaminen	20
5 Maksupalvelun tarjoajat.....	23
6 Valuutanvaihto	24
7 Virtuaalivaluutat	25
8 Kansainvälistä kauppaa koskevat indikaattorit	27
9 Kasinot ja rahapelit.....	27
10 Vakuutus tuotteet	29
11 Asianajajat ja muut oikeudellisten palveluiden tarjoajat	30
12 Kiinteistönvälittäjät	32
13 Kirjanpitäjät, tilintarkastajat ja veroasiantuntijat	33
14 Veroparatiisit ja yhteistyöhaluttomat maat	35
15 Bulvaaneja koskevat indikaattorit	36
16 Kansalaisjärjestöt	37
17 Hawalat.....	39

1 Johdanto

Rahanpesun selvittelykeskus on koonnut listan rahanpesuindikaattoreista, joihin ilmoitusvelvollisten tulisi toiminnassaan kiinnittää erityistä huomiota. Listan ensisijaisena tarkoituksena on auttaa ilmoitusvelvollisia tunnistamaan eri toimiin liittyviä, mahdollisesti rahanpesuun viittaavia, epäilyttäviä piirteitä. Indikaattorilista ei ole tyhjentävä eikä listan mukainen toiminta ole tae rahanpesusta, terrorismin rahoittamisesta tai muusta rikollisesta toiminnasta.

Ilmoitusvelvollisten suuresta määrästä ja toisistaan poikkeavista toimialoista johtuen indikaattorit on ryhmitelty alakohtaisesti, mutta monet indikaattorit ovat yleisiä ja soveltuvat useille eri toimialoille.

Tietoa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ehkäisemisestä sekä ajan-kohtaiset uutiset asiaan liittyen on koottu monen eri toimijan yhteisesti ylläpitämälle sivulle www.rahanpesu.fi.

Lain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017, ResL) tavoitteena on estää rahanpesua ja terrorismin rahoittamista, edistää tällaisen toiminnan paljastamista ja selvittämistä sekä tehostaa rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämistä ja takaisinsaantia.

Rahanpesun torjunnassa avainasemassa ovat ilmoitusvelvolliset ja heidän ilmoitukset epäilyttävistä liiketoimista. Rahanpesun torjunnan keskeisinä kulmakivinä ovat:

- Asiakkaan tunnistaminen luotettavasta lähteestä (henkilöllisyyden todentaminen),
- Asiakkaan tunteminen (liiketoiminnan laatu ja laajuus, rahavirta, perusteet),
- Varojen alkuperäselvitys,
- Asiakassuhteen seuranta ja tietojen päivittäminen.

Jos ilmoitusvelvollinen ei pysty toteuttamaan rahanpesun torjunnan kulmakiiviä, ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, suorittaa liiketoimintaa tai ylläpitää liikesuhdetta.

2 Keskeisiä huomioita rahanpesun torjunnasta

2.1 Asiakkaan tunteminen ja asiakasprofiili

Asiakkaan tunteminen on yksi ilmoitusvelvollisen tärkeimmistä toimenpiteistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa. Vain asiakas tuntemalla voidaan määritellä asiakkaan asiakasprofiili. Asiakkaan tunteminen ja asiakasprofiili mahdollistaa epäilyttävien liiketoimien arvioinnin ja tunnistamisen, mikä on ilmoitusvelvollisuuden ytimessä.

Asiakasprofiilin hahmottaminen on olennaista arvioitaessa tavanomaisesta poikkeavia ja epäilyttäviä liiketoimia, sillä juuri asiakasprofiili määrittää, onko jokin tapahtuma tavanomainen vai ei. Asiakasprofiiliin vaikuttavat sekä asiakkaan antamat tiedot että ilmoitusvelvollisen omin selvityksin hankitut vertailutiedot. Asiakasprofiili määräytyy tuntemistietojen, taloudellisten tietojen sekä aikaisemman maksuliikenteen ja käyttäytymisen perusteella. Asiakasprofiilia tarkasteltaessa tulee huomioida esimerkiksi ilmoitettu tulonlähde suhteessa todellisiin tuloihin ja toimialaan. Haasteena voi olla tunnistaa ne tekijät, joista vaaditaan lisäselvitystä tai hankitaan vertailutietoa. Pääsääntönä kuitenkin on, että asiakassuhteeseen mahdollisesti jäävät epäselvyydet on ratkaistava lisäselvitysten kautta. Mitä korkeampi riski asiakkaaseen arvioidaan liittyvän, sitä huolellisemmin tulee asiakas tuntea ja asiakasprofiili selvittää.

Asiakkaalta pyydettävät selvitykset tulee pyytää ensisijaisesti kirjallisesti eikä suullisesti annettavaa selvitystä suositella. Ilmoitusvelvollinen voi vaatia asiakkaalta selvitysten tueksi erilaista dokumentaatiota, kuten esimerkiksi todistuksia liiketoiminnasta, rekisteriotteita tai kauppakirjojen kopioita.

Asiakasprofiilin muodostumiseen vaikuttavat myös erilaiset vertailutiedot asiakkaan antaman selvityksen lisäksi. Tällaisia vertailutietoja on esimerkiksi julkisista viranomaisrekistereistä saatavat tiedot, kaupparekisteriotteet sekä mahdolliset tiedot liiketoimintakielloista ja luottohäiriömerkinnöistä. Lisäksi vertailutietoja asiakkaan, asiakkaan toiminnasta tai liiketoiminnan kohteena olevasta omaisuudesta voidaan hakea myös avoimista lähteistä.

2.2 Liiketoimen epäilyttävyys

Ilmoitusvelvollisen on tehtävä ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta Rahanpesun selvittelykeskukselle viipymättä, kun epäilyttävä liiketoimi tai epäily mahdollisesta terrorismin rahoittamisesta havaitaan. Epäilyttävyyttä voidaan arvioida suhteessa siihen, mikä on tavanomaista liiketoimintaa toimialalla,

miten vastaavat asiakkaat tai asiakasryhmät normaalisti käyttäytyvät tai mikä on luonteenomaista tiettyjen tuotteiden tai palveluiden osalta.

Epäilyttävällä liiketoimella tarkoitetaan kaikkia asiakkaan normaalista toiminnasta poikkeavia tai epätavallisia liiketoimia, myös taloudelliselta arvoltaan poikkeuksellisia liiketoimia, huomioiden asiakkaan tuntemistiedot. Liiketoimen luonnetta tulee arvioida ennen kaikkea toimialalta saatujen yleisten kokemusten valossa, eli mitä kullakin alalla on pidettävä epäilyttävänä toimintana. Asiakassuhteessa itsessään voidaan pitää epäilystä herättävänä, jos asiakkaan toiminta poikkeaa siitä, mitä hänen antamiensa ennakkotietojen (tuntemistietojen ja asiakasprofiilin) perusteella on syytä olettaa tai asiakkaan toiminnassa tapahtuu muutoksia, joille ei löydy järkevää, esimerkiksi liiketaloudellista, selitystä.

Liiketoimen epäilyttävyyttä arvioidaan ensisijaisesti vertaamalla liiketoimea asiakasprofiiliin sekä vastaavan profiilin tai toimialan tavanomaiseen toimintaan. Siten samanlainen liiketoimi voi olla toisella asiakkaalla tavanomaista toimintaa, mutta toisen asiakkaan kohdalla poikkeavaa ja epäilystä herättävää. Riittävän selvityksen saaminen on välttämätöntä asiakkaan tuntemiseksi ja selonottovelvollisuuden täyttämiseksi.

Ilmoitusvelvollisen on asiakkaan riskiperusteisen arvioinnin yhteydessä otettava huomioon asiakkaisiin, maihin tai maantieteellisiin alueisiin, tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimiin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit (ResL 3:1.2).

Ilmoitusvelvolliselta ei edellytetä sen arviointia, onko liiketoimessa kyse rikoksesta - ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta ei ole rikosilmoitus. Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta tulee tehdä viipymättä, jotta ilmoituksen kohteena olevia varoja ei onnistuta siirtämään viranomaisten ulottumattomiin. Ilmoitusvelvollisen ei tule asettaa omaa ilmoituskynnystään liian korkealle, sillä varojen alkuperän ja liiketoimen luonteen rikosoikeudellinen selvittäminen kuuluu Rahanpesun selvittelykeskuksen tehtäviin. Rahanpesun esirikosten piiriä ei ole Suomessa rajattu, vaan esirikos voi olla mikä tahansa rikoshyötyä tuottava rikos. Siten rikoshyötyä on yhtä lailla esimerkiksi petoksella saatu omaisuus, kuin laillisessa liiketoiminnassa verorikoksen vuoksi vältetty veron määrä.

Seuraavien indikaattoreiden voidaan katsoa kohdistuvan kaikkiin toimialoihin:

- ✓ Asiakas ei anna selonottovelvollisuuden täyttämiseksi pyydettyä selvitystä;

- ✓ Annettu selvitys on ilmoitusvelvollisen arvion mukaan epäluotettava tai asiakirjojen aitoutta epäillään;
- ✓ Liiketoimen peruste ja varojen alkuperä ei ilmoitusvelvollisen hankkimien selvitysten perusteella riittävästi selviä;
- ✓ Oikeushenkilöä, tosiasiallista edunsaajaa tai henkilöä, jonka puolesta asiakas toimii, ei pystytä tunnistamaan tai luotettavasti selvittämään;
- ✓ Tapahtumaan liittyy huomattavia summia käteisvaroja;
- ✓ Jatkuvasti muuttuvat vastuuhenkilöt, osoitteet tai yhteystiedot;
- ✓ Asiakkaalla on liittymäkohta valtioon, jonka rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämis- ja selvittelyjärjestelmä ei täytä kansainvälisiä velvoitteita, eikä liiketoimeen liittyviä seikkoja pystytä luotettavasti selvittämään¹.

2.3 Henkilöllisyyden aitouden selvittäminen

Tyypillisesti identiteettivarkaus toteutetaan varastetulla henkilöllisyystodistuksella. Näissä tapauksissa tekijä avaa varastetulla tai löydetyllä henkilöllisyystodistuksella pankissa uuden tilin ja verkkopankkitunnukset. Tunnuksien avulla tekijä voi hakea esimerkiksi pikavippejä avaamalleen tilille ja osoittaa niitä koskevat laskut uhrille.

Identiteettivarkauksien helppouden vuoksi erityisesti pankkitoimihenkilöiden tulisi kiinnittää huomiota henkilöllisyystodistuksiin ja myös tosiallisesti tunnistaa asiakas kuvasta.

Useimmiten asiakkaan tunnistaminen tapahtuu passin, suomalaisen ajokortin tai kuvallisen henkilökortin avulla. Asiakirjan aitouteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Asiakirjan aitoutta tarkasteltaessa tulee keskittyä seuraaviin seikkoihin:

- 1) Onko asiakirja ehjä, onko se revennyt tai taitettu tai onko sen pinta vahingoittunut - mikäli asiakirja on huonokuntoinen, on suurempi riski, että sen tietoja on muutettu. Asiakirjan kuva tai syntymäaika on esimerkiksi voitu muuttaa.
- 2) Tarkastele asiakkaan kasvoja ja vertaa henkilöllisyystodistuksen kuvaan seuraavasti:

¹ HE 228/2016 vp, s. 111

- Keskity olennaiseen. Pyri aina katsomaan kasvoja siten, ettei huomio kiinnity hiuksiin
- Käy läpi kasvot ylhäältä alas (silmät, nenä, suun muodostama kokonaisuus ja leuka) ja etsi eroja sekä yhtäläisyyksiä kasvopiirteistä
- Kiinnitä huomiota yksilöiviin erityistuntomerkkeihin, kuten luomiin tai mahdollisiin arpiin. Huomioi kuitenkin se, että nämä yksilöivät piirteet voivat muuttua ajan kuluessa
- Huomioi kuvakulman vaikutus tarkasteluun

3) Tarkastele asiakirjan teknisiä ominaisuuksia ja turvatekijöitä. On syytä huomioida, että asiakirjan aitoutta on valokopion perusteella täysin mahdollista arvioida, eikä asiakirjan aitouden vahvistaminen jälkikäteen ole enää mahdollista.

Mikäli tunnistamista hankaloittaa esimerkiksi uskonnollinen huivi, voidaan asiakasta pyytää asettelemaan se siten, että hänen kasvonsa erottuvat kunnolla. Asiakasta voi myös pyytää ottamaan hiukset ja lasit pois kasvojen tieltä, jos ne estävät kasvojen muotojen kunnollisen tunnistamisen.

Lisäksi asiakirjan todentamisessa tulee huomioida kolme tärkeää ohjetta:

- 1) Ajankäyttö; todennukseen tulee käyttää aika vähintään muutama minuutti, jotta voidaan varmistua henkilöllisyystodistuksen aitoudesta
- 2) Apuvälineet; vertailussa tulee käyttää apuvälineenä vähintään luuppia, minkä lisäksi suositellaan myös uv-valoa hologrammien todentamista varten
- 3) Vertailukohtat; tarkasteltavaa asiakirjaa tulee verrata aitoon (ks. verkkohakemistot) erityisesti henkilöllisyystodistuksen turvatekijöiden osalta.

Henkilöllisyystodistuksien vertailussa apuna suositellaan käytettäväksi aitojen henkilö- ja matkustusasiakirjojen julkista verkkohakemistoa Pradoa, jota ylläpitää Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön oikeus- ja sisäasioiden pääosasto.² Toinen suositeltava tunnistus-/vertailusivusto on EdisonTD.³

2.4 Kynnysarvon ylittyminen

Rahanpesulain 4:1.2 mukaan rahanvälityspalvelun tarjoajan on tehtävä ilmoitus jokaisesta yksittäisestä tai useasta erillisestä toisiinsa yhteydessä

² <http://www.consilium.europa.eu/prado/fi/prado-start-page.html>

³ <http://www.edisontd.net/>

olevasta maksusta tai suorituksesta, jonka arvo on vähintään 1000 euroa. Myös muut ilmoitusvelvolliset voivat itse asettaa riskiarvionsa perusteella kynnsarvon ja tehdä ilmoituksen sen ylittävästä maksusta tai suorituksesta. Ilmoitusvelvollisen omaan arvioon perustuvassa kynnsarvossa on näin mahdollisuus ottaa huomioon ilmoitusvelvollisen toiminnan erityispiirteet. Esimerkiksi sellaisten ilmoitusvelvollisten osalta, joilla valtaosa asiakassuh-teista on satunnaisia, voi asiakasprofiilin luominen ja toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien seuranta olla haasteellisempaa. Euromääräinen kynnsarvo las-kisi ilmoituskynnystä erityisesti tilanteissa, joissa tapauskohtaisen epäilyttä-vyyden havaitseminen on haastavampaa. Kynnsarvojen asettamista suosi-tellaan erityisesti ilmoitusvelvollisille, joiden toiminnassa on havaittu erityi-sen suuri rahanpesuriski. Rahanpesun selvittelykeskus voi käydä ilmoitus-velvollisen kanssa vuoropuhelua siitä, miten valittu kynnsarvo vaikuttaa il-moitusten laatuun ja määrään.

2.5 Salassapitovelvollisuus

Ilmoitusvelvollinen ei saa paljastaa ilmoituksen tekoa sille, johon ilmoitus kohdistuu eikä muulle henkilölle. Salassapitovelvollisuus koskee myös ilmoi-tusvelvollisen palveluksessa olevaa sekä sitä, joka on saanut salassa pidet-täviä tietoja.

Ilmoitusvelvollinen saa kuitenkin salassapitovelvollisuuden estämättä luovut-taa tiedon ilmoituksen tekemisestä toiselle ilmoitusvelvolliselle, joka on osal-lisena sellaisessa yksittäisessä liiketoimessa, joka liittyy samaan asiakkaa-seen ja liiketoimeen, jota ilmoitus koskee. Ilmoitusvelvollisten oman toimin-nan kehittämiseksi ilmoitusvelvollisten välinen tiedonluovuttaminen on suo-tavaa lain sallimissa rajoissa.

2.6 Euroopan komission ja FATF:n riskimaalistaukset

Euroopan komissio ja FATF ovat listanneet valtiot, joiden rahanpesun ja ter-rorismien rahoittamisen torjunnassa katsotaan olevan merkittäviä puutteita. Rahanpesun selvittelykeskuksen tietojen perusteella terrorismien rahoittami-sen kannalta riskisiä maita ovat myös Turkki ja Somalia.⁴

Korkean riskin alueita erityisesti terrorismien rahoittamisen näkökulmasta ei ole listattu erikseen, mutta niiksi voidaan lukea alueet, joilla terroristit operoi-vat sekä alueet, joilla terroristit oleskelevat ja valtiot, joista terroristista toi-mintaa mahdollisesti rahoitetaan.

⁴ Rahanpesun selvittelykeskus, [Selvitys terrorismien rahoittamisen ominaispiirteistä \(poliisi.fi\)](https://www.poliisi.fi/fin/rahanpesun-selvittelykeskus)

FATF on listannut korkean riskin maat niin sanotulle mustalle listalle⁵ (High-Risk Jurisdictions subject to a Call for Action). Mustalla listalla ovat maat, joita pidetään yhteistyöhaluttomina maailmanlaajuisissa pyrkimyksissä torjua rahanpesua ja terrorismin rahoitusta.

FATF harmaalla listalla⁶ (Jurisdictions Under Increased Monitoring) ovat listattuna maat, joissa on korkea riski rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen, mutta nämä maat ovat virallisesti sitoutuneet työskentelemään yhteistyössä FATF kanssa toimintasuunnitelmien laatimiseksi, joilla puututaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen puutteisiin.

Euroopan komissio ylläpitää listaa Euroopan talousalueen ulkopuolisista korkean riskin maista.⁷ Jos ilmoitusvelvollinen tekee liiketoimia tai suorittaa maksuja, jotka liittyvät Euroopan talousalueen ulkopuolisiin, komission yksilöimiin korkean rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin valtioihin, ilmoitusvelvollisen on noudatettava rahanpesulaissa yksilöityjä tehostettuja asiakkaan tuntemismenettelyjä.

Ilmoitusvelvollisen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja soveltaa tehostettua tuntemisvelvollisuutta asiakkaisiin ja liiketoimiin, joilla on liittymiä Euroopan komission ja FATF listoissa esiintyviin valtioihin. Tehostetusta asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta maantieteellisen riskin osalta säädetään rahanpesulain 3 luvun 10 ja 13a §:ssä. Tehostettu asiakkaan tuntemisvelvollisuus edellyttää normaalia laajempaa selvitystä ja dokumentaatiota asiakkaan toiminnasta ja palveluiden käytöstä.

2.7 Euroopan komission lista veroasioissa yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista

Epäilyttäviin asiakkaisiin ja liiketoimiin liittyy usein veroparatiisiyrityksiä ja -rahoituslaitoksia, joten ilmoitusvelvollisten tulee kiinnittää näihin erityistä huomiota. EU on julkaissut myös niin kutsutun mustan listan⁸ maista, jotka eivät noudata verotuksen läpinäkyvyyden ja tasapuolisuuden periaatteita. EU:lla on myös niin sanottu harmaa lista maista, jotka ovat sitoutuneet muuttamaan haitallisia verojärjestelmiään. Veroparatiisi-indikaattoreista lisää kohdassa 13.

⁵ [Documents - Financial Action Task Force \(FATF\) \(fatf-gafi.org\)](https://www.fatf-gafi.org/documents)

⁶ [Documents - Financial Action Task Force \(FATF\) \(fatf-gafi.org\)](https://www.fatf-gafi.org/documents)

⁷ [High risk third countries and the International context content of anti-money laundering and countering the financing of terrorism \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euipo/anti-money-laundering-and-counter-terrorist-financing/)

⁸ [EU list of non-cooperative jurisdictions for tax purposes - Consilium \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euipo/anti-money-laundering-and-counter-terrorist-financing/)

2.8 Kansainväliset pakotteet

Kansainvälisillä pakotteilla tarkoitetaan nimettyihin tahoihin kohdistuvia taloudellisen tai muun yhteistyön rajoituksia, joiden tavoitteena on vaikuttaa kyseisen tahon harjoittamaan politiikkaan tai toimintaan, jonka on katsottu olevan uhka kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle. Pakotteet voivat olla terrorismin torjumiseksi annettuja finanssipakotteita tai muita varojen jäädyttämistä tarkoittavia finanssipakotteita.

Pakotteiden kohteeksi nimetään usein henkilöitä tai yhteisöjä, joiden katsotaan olevan vastuussa tai tukevan pakotteilla vastustettavaa toimintaa tai politiikkaa. Pakotteita voidaan kohdentaa myös tällaisten ryhmien rahoituksen lähteisiin. Pakoteluettelosta ilmenevien henkilöiden ja yhteisöjen omaisuus on jäädytettävä, ja heidän kanssaan on kieltäydyttävä kaikesta liiketoinnasta. Ulkoministeriön sivuilla on listattu EU:n jäsenmaita velvoittavat pakotteet maakohtaisesti⁹. Lisäksi eri pakotejärjestelmiin yleisesti voi tutustua ulkoministeriön pakotteista kertovalla sivustolla¹⁰.

Suomessa kansallisesti ylläpidetty julkinen luettelo varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi on tilattavissa Keskusrikospoliisin kirjaamosta. Ilmoitusvelvollisille, jotka ovat rekisteröityneet Rahanpesun selvittelykeskuksen ilmoituskanavaan, lista toimitetaan automaattisesti kahdesti vuodessa. Hallinnollisesta jäädyttämisestä säädetään laissa varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi (325/2013).

Mikäli yritys havaitsee asiakasrekisterereistään tai maksuliikenteestä tahon, jonka tiedot vastaavat pakotteiden kohteen yksilöintitietoja, tulee sen välittömästi jäädyttää varat sekä keskeyttää mahdolliset keskeneräiset liiketoimet. Tämän lisäksi asiasta tulee ilmoittaa Helsingin ulosottovirastolle osoitteeseen helsinki.uo@oikeus.fi. Pakoteosumatilanteissa on myös usein perusteltu syy tehdä ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle. Pakotteita koskevien velvoitteiden rikkominen on rangaistavaa rikoslain (39/1889) 46 luvun mukaisena säännöstelyrikoksena.

3 Yleiset indikaattorit

Käteinen on säilyttänyt asemansa rahanpesussa ja terrorismin rahoittamisessa yleisesti käytettynä välineen, sillä se mahdollistaa anonymiteetin eikä jätä jälkeä, joten sen jäljittäminen on lähes mahdotonta.

⁹ <https://um.fi/pakotteet-maittain>

¹⁰ <https://um.fi/pakotteet>

Sen lisäksi, että laitonta alkuperää olevia käteisvaroja talletetaan yksittäisten henkilöiden tileille, niitä pyritään myös pesemään laillisen tai lailliselta näyttävän liiketoiminnan yhteydessä. Erityisesti liiketoimintaan, johon tyyppillisesti liittyy runsas käteisrahan käyttö, on Euroopan komission ylikansallisessa riskiarviossa arvioitu liittyvän merkittävä rahanpesuriski. Tällaisia toimialoja ovat esimerkiksi ravintola-ala, kaupanala ja jälleenmyynti, huutokaupat, rakennusala, autokauppa ja autohuoltamot, panttilainaamot sekä rahapelipalvelut. Rikoksentekeijä voi pyrkiä esittämään rikollista alkuperää olevien käteisvarojen olevan elinkeinotoiminnasta saatua tuloa.

Niin kansallisiin kuin kansainvälisiin varainsiirtoihin ja maksunvälityspalveluihin liittyy merkittävä rahanpesuriski niiden helppouden, varmuuden ja nopeuden vuoksi, eikä niiden käyttö vaadi etukäteissuunnittelua tai asiantuntemusta. Tapahtuma voi olla epäilyttävä myös ilman rahan varsinaista liikuttamista. Asiakas voi esimerkiksi pyrkiä avaamaan tilin väärällä henkilöllisyystodistuksella tai liiketoimessa on muutoin jotain epäilyttävää.

3.1 Asiakasprofiliin liittyvät indikaattorit

- ✓ Tilitoiminta on ristiriidassa asiakkaan tuntemistietojen tai asiakasprofiliin kanssa;
- ✓ Useilla henkilöillä on käyttöoikeus tiliin, mutta henkilöillä ei ole perhe- tai liikesuhdetta;
- ✓ Tilinomistaja ei harjoita liiketaloudellista toimintaa, mutta tiliä käytetään erilaisiin yritystoiminnan maksuihin;
- ✓ Sama henkilö on avannut useita tilejä, joille tehdään lukuisia pieniä talletuksia;
- ✓ Asiakas omistaa useita eri pankkitilejä tai ulkomaalaisia tilejä ilman liiketaloudellista, juridista, verotuksellista tai kirjanpidollista perustetta
- ✓ Asiakkaan ilmoittama ammatti tai tulotaso ei ole oikeassa suhteessa liiketapahtumien tasoon tai tyyppiin, esimerkiksi opiskelija tai työtön henkilö vastaanottaa tai suorittaa suuria määriä pankkisiirtoja tai henkilö tekee päivittäin suuria käteisnostoja;
- ✓ Asiakkaan antamat ennakkotiedot ja tavoitteet tuotteiden tai palveluiden käytölle eivät vastaa hänen asiakaskäyttäytymistään, esimerkiksi sijoitustoiminnassa;

- ✓ Asiakas, perheenjäsenet tai heidän edustajansa täyttävät ulkomaisia tilejä ilman perusteltua syytä;
- ✓ Henkilö on osallisena sellaisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden liiketapahtumissa, jotka ovat kansainvälisillä tai kansallisilla pakote- ja varojen jäädyttämislistoilla;
- ✓ Henkilö omistaa ulkomailla sijaitsevaa varallisuutta, jota ei ilmeisesti ole ilmoitettu veroilmoituksessa;
- ✓ Varainsiirrot suoritetaan pieninä summina ilmeisenä pyrkimyksenä välttää tunnistamis- tai ilmoitusvelvollisuus;
- ✓ Asiakkaalla tai hänen liiketoiminnallaan on liittymäkohtia eri maantieteellisiä riskejä omaaviin valtioihin ja alueisiin, esimerkiksi asiakas harjoittaa liiketoimintaa konfliktialueella olevien yritysten tai henkilöiden kanssa tai asiakas toimii korruption kannalta korkean riskin maassa;
- ✓ Asiakas vaikuttaa välttelevän liiketoimissaan pakotetoimia toimimalla pakotteiden piirissä olevien maiden naapurimaiden tai lähialueiden kautta;
- ✓ Asiakas, hänen läheisensä tai hänen yhtiökumppaninsa on poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö;
- ✓ Asiakas haluaa tietoja pankin rahanpesun torjunnan toimintatavoista;
- ✓ Asiakas vetoaa kiireeseen ja haluaa liiketapahtumat hoidettavaksi erityisen/poikkeuksellisen nopealla aikataululla.

3.2 Asiakkaan tililiikenne

- ✓ Passiiviselle tilille saapuu yllättäen yksi tai useampi talletus, jota seuraa käteisnostot tai tavanomaisesta poikkeavat suoritukset kotimaahan tai ulkomaille;
- ✓ Varainsiirrot tehdään ilman, että tietoa maksajasta tai henkilöstä, jonka puolesta toimi on toteutettu, annetaan siirron yhteydessä, vaikka tiedon sisällyttäminen olisi odotettua;
- ✓ Tilille palautuu aiemmin maksetun suorituksen summaa vastaava summa;

- ✓ Useat eri suoritukset liittyvät toisiinsa saman suorituspaikan, yhteisen saajan tai muun ominaisuuden vuoksi;
- ✓ Useat eri suoritukset liittyvät yhteen tai useampaan korkean riskin huumemaahan;
- ✓ Useat pienet samankaltaiset suoritukset, jotka voivat viitata ison suorituksen pilkkomiseen;
- ✓ Liiketoimella ei ole selkeää ja asianmukaista taloudellista tai liiketoiminnallista tarkoitusta tai sitä ei ole taloudellisesti riittävästi perusteltu ottaen huomioon tilinomistajan liiketoiminnan/ammatin

3.3 Käteisvarat

- ✓ Tiliä käytetään aktiivisesti käteistalletusten tekemiseen;
- ✓ Tilille tehdään useita suuria käteistalletuksia;
- ✓ Tililtä tehdään useita suuria käteisnostoja;
- ✓ Useat toisiinsa liittyvät automaattitalletukset lyhyen ajan sisällä;
- ✓ Talletukset järjestetään saman rahoituslaitoksen useiden konttoreiden tai samanaikaisesti samassa konttorissa asioivan henkilöryhmän kautta;
- ✓ Käteistalletuksissa käytetään epäilyttävältä näyttäviä seteleitä, esimerkiksi hyvin vanhoja tai likaisia;
- ✓ Henkilön tai oikeushenkilön tilille tehdään suuria käteistalletuksia, vaikka vastaavat liiketoimet tavallisesti suoritettaisiin muilla maksuvälineillä;
- ✓ Käteistalletuksia tehdään sellaiselle tilille, jonka tavanomaiseen käyttöön tällaiset liiketapahtumat eivät kuulu;
- ✓ Käteisvaroja talletetaan tai nostetaan summilla, jotka jäävät johdonmukaisesti juuri alle tunnistamis- ja/tai ilmoitusrajan;
- ✓ Tilille saapuu poikkeuksellisen suuri suoritus, ja se nostetaan välittömästi pois käteisenä;
- ✓ Käteisnostoja suoritetaan samana päivänä useissa eri konttoreissa ja/tai useilla eri pankkiautomaateilla;

- ✓ Yrityksen uusi edustaja tekee suuria tai tavanomaisesta poikkeavia käteisnostoja;
- ✓ Eläkesäästötililtä tehdään merkittäviä käteisnostoja;
- ✓ Tilitapahtumia, joihin sisältyy suuri määrä käteisvaroja.

3.4 Kansainväliset varainsiirrot

- ✓ Suuria käteistalletuksia tehdään kansainvälisiä varainsiirtoja varten;
- ✓ Asiakas vastaanottaa useita suuria kotimaan siirtoja henkilökohtaiselle tililleen, ja näitä tapahtumia seuraavat pian saapuneiden varojen määriä vastaavat kansainväliset varainsiirrot;
- ✓ Useat ja merkittävät kansainväliset varainsiirrot ilman liiketaloudellista perustetta;
- ✓ Asiakas siirtää varoja eläke-/säästötililtä vasta avatulle tililleen ja pian tämän jälkeen suorittaa kansainvälisiä varainsiirtoja;
- ✓ Varainsiirron osapuolia kiinnostaa enemmän varainsiirron nopeus kuin varainsiirron kustannukset ilman liiketaloudellista perustetta;
- ✓ Henkilön tililtä tehdään kansainvälisiä varainsiirtoja useille samoissa nimissä oleville ulkomaisille, usein veroparatiisissa sijaitseville, tileille;
- ✓ Kansainvälisiä varainsiirtoja tehdään korkean riskin maihin.

3.5 Lainat

- ✓ Lainaa maksetaan takaisin ennaikaisesti tuloihin nähden suhteellisen suurilla varoilla;
- ✓ Asiakas hankkii lainaa tuntemattomasta lähteestä;
- ✓ Lukuisat toisiinsa liittyvät lainahakemukset;
- ✓ Samaa tai samankaltaisia menetelmiä on käytetty useiden pankkilainojen saamiseksi;
- ✓ Lainan takaisinmaksua varten laadittu takaisinmaksusuunnitelma on epärealistinen;
- ✓ Asiakas ilmoittaa varojen alkuperäksi lainan vaikeasti todennettavasta lähteestä;

- ✓ Laina on saatu käteisenä;
- ✓ Lainan käyttötarkoitus vaikuttaa epämääräiseltä;
- ✓ Sopimusosapuolten välillä ei ole tehty tarvittavia asiakirjoja tai niitä ei esitetä;
- ✓ Osapuolten välillä sovittu korkotaso poikkeaa selvästi markkinatasosta;
- ✓ Korjoja tai takaisinmaksua ei suoriteta tai maksuaikataulua ei noudateta;
- ✓ Lainan vakuutena olevan omaisuuden alkuperästä ei ole luotettavaa selvitystä ja vakuus maksetaan esimerkiksi käteisellä;
- ✓ Asiakassuhteeseen liittymättömät henkilöt lyhentävät lainaa;
- ✓ Asiakkaan hakema rahoitus ei vastaa hänen taloudellista tilannettaan.

3.6 Tiedot ja asiakirjat

- ✓ Asiakkaan tunnistamiseksi tai tuntemiseksi vaadittavat asiakirjat ja selvitykset ovat puutteellisia;
- ✓ Asiakkaan tunnistamista tai tuntemista varten toimitetut asiakirjat ovat huonokuntoisia, esimerkiksi passi tai muu henkilöllisyyttä todentava asiakirja voi viitata sen muokkaamiseen tai väärentämiseen;
- ✓ Asiakkaan varainsiirrot loppuvat verrattain lyhyessä ajassa pankin pyydettyä rahavirtaa selvittäviä asiakirjoja;
- ✓ Asiakas pyrkii käyttämään väärennettyjä asiakirjoja;
- ✓ Asiakkaan tunnistamis- ja varmentamisprosessissa ilmenee selittämättömiä epäjohtonmukaisuuksia koskien esimerkiksi aiempaa tai nykyistä asuinmaata, passin myöntänyttä maata, passin mukaan vierailtuja maita tai nimen, osoitteen ja työpaikan vahvistamiseksi hankittuja asiakirjoja;
- ✓ Asiakas kieltäytyy antamasta rahoituslaitoksen pyytämiä tietoja tiliä avatessa, yrittää rajoittaa annetun tiedon määrän vähäiseksi tai antaa tietoja, jotka ovat harhaanjohtavia tai vaikeasti vahvistettavissa;

- ✓ Sama kotiosoite on annettu useiden eri henkilöiden varainsiirtoja tai tilin avaamista varten:
- ✓ Samoja tai erittäin samankaltaisia asiakirjoja on annettu useiden eri asiakkaiden tai liiketoimien kohdalla;
- ✓ Asiakas muuttaa usein osoitettaan, perustaa uusia yhtiöitä tai muutoin tekee tiedoissaan toistuvasti muutoksia, joiden todenmukaisuus ja tarkoitus ovat vaikeasti vahvistettavissa:
- ✓ Asiakas, erityisesti oikeushenkilö, toimittaa mitä tahansa tuntemiseksi tai tietojen varmentamiseksi vaadittuja asiakirjoja poikkeuksellisen nopeasti ja täydellisesti.

3.7 Oikeushenkilöt

- ✓ Yrityksen kaikki varat siirretään toiselle tilille asteittain eli menettely viittaa kauttakulkuun;
- ✓ Yritystilin läpi virtaa lukuisia saapuvia ja lähteviä tilisiirtoja, joille ei vaikuttaisi olevan loogista liiketaloudellista tai taloudellista perustetta;
- ✓ Yritystilille tulee tiedossa olevaan liiketoimintaan suhteutettuna suuria veronpalautuksia, jotka nostetaan käteisellä;
- ✓ Paikallinen yritys on avannut tilin, jolla liiketoimintaan liittymättömät talletukset ja nostot suoritetaan ulkomaan valuutoissa;
- ✓ Yrityksen tilinpäätös osoittaa liikevaihdon huomattavan kasvun lyhyessä ajassa, sisältäen usein pankkitileillä tapahtuneiden liiketapahtumien luku- ja arvomäärän kasvun;
- ✓ Yrityksen liiketoimintatavoitteiden ja rahavirtaa tuottavien toimien välillä ei ole yhteyttä;
- ✓ Yrityksen ilmoittaman liikevaihdon ja suoritettujen liiketapahtumien tasolla vallitsee epäsuhta;
- ✓ Pankille esitetyt tositteet ovat olennaisesti puutteellisia tai ristiriitaisia;
- ✓ Sellainen oikeushenkilö on avannut tilin, jolla on sama osoite kuin toisilla oikeushenkilöillä tai järjestöillä ja joihin samalla/samoilla henkilöillä on nimenkirjoitusoikeudet, mutta järjestelylle ei ilmeisesti ole taloudellista tai oikeudellista perustetta;

- ✓ Hiljattain perustetun oikeushenkilön nimissä avatulle tilille tehdään talletuksia, joiden taso on odotettua korkeampi;
- ✓ Yrityksestä ei ole saatavilla tietoja julkisista lähteistä;
- ✓ Yritys käyttää yleistä ja ilmaista sähköpostitoiminnon tarjoajan osoitteistoa (gmail, hotmail, protonmail), minkä lisäksi asiakas on epäilyttävä tai salaperäinen;
- ✓ Yrityksellä on sopimuskumppaneita tai liiketoimintaa maantieteellisillä riskialueilla.

3.8 Korruptio

Korruptio on vaikutusvallan väärinkäyttöä edun tavoittelemiseksi. Sillä viitataan sekä julkisen että yksityisen sektorin väärinkäytöksiin ja epäeettiseen toimintaan. Korruptio vaatii vastavuoroisuutta ja kolmen elementin yhtäaikaista toimimista: aseman, jossa vaikutusvallankäyttö on mahdollista, sen väärinkäytön sekä yksityisen edun. Euroopan komission arvioiden mukaan korruptio maksaa EU:n taloudelle noin 120 miljardia euroa vuodessa. Korruptiolla on vakavia seurauksia, jotka hidastavat taloudellista kehitystä ja heikentävät demokratiaa, ihmisoikeuksien toteutumista ja kilpailukykyä.

Tutkimusten mukaan korruptio esiintyy Suomessa katutason lahjonnasta poiketen suuremman mittaluokan rakenteellisina ja vaikeammin havaittavina toimina, jotka usein ilmenevät elinkeinoelämän ja viranomaisten toiminnan rajapinnassa sekä osana muuta talousrikollisuutta. Korruption keskeisinä riskialueina pidetään rakennusalaan, julkisia hankintoja ja tarjouskilpailuja, yhdyskuntasuunnittelua, poliittista päätöksentekoa sekä puolue- ja vaalirahoitusta. Keskeisiä korruptiolle alttiita alueita ovat myös ulkomaankauppa ja urheilu. Korruptio esiintyy usein oikeudettomien etuuksien antamisena ja vastaanottamisena, eturistiriitoina ja suosimisena. Se ilmenee myös epäeettisenä päätösten valmisteluna muodollisten päätöksentekorakenteiden ulkopuolella. Korruptio voi esiintyä myös sellaisten henkilöiden keskuudessa, joiden ei voida katsoa olevan poliittisesti vaikutusvaltaisessa asemassa.

Korruptio ja rahanpesu linkittyvät usein toisiinsa, ja korruptio tulee usein viranomaisten tietoon vasta muiden rikosepäilyjen yhteydessä. Rahanpesulain mukaisten ilmoitusvelvollisten velvollisuus tuntea asiakkaansa toimintaa sekä havaita ja selvittää epäilyttäviä liiketoimia toimii yhtä lailla keinona paljastaa korruptiota kuin rahanpesuakin. Korruptio myös usein rinnastetaan lahjontaan, vaikka ilmiön piiriin kuuluukin myös mm. petos-, kavallus- sekä sisäpiiririkoksia. Lisätietoa ja työkaluja korruption torjuntaan löytyy

oikeusministeriön ylläpitämältä Korruptiontorjunta.fi-sivustolta: [Korruptiontorjunta.fi: torju korruptio avoimuudella ja oikeudenmukaisuudella | korruptiontorjunta.fi](https://www.korruptiontorjunta.fi/torju-korruptio-avoimuudella-ja-oikeudenmukaisuudella).

Korruption ennalta estäminen ja torjunta vaativat laajaa yhteistyötä niin julkisella sektorilla kuin yksityisellä puolella. Suomessa koordinoivana viranomaisena toimii oikeusministeriö.

- ✓ Äskettäin perustetut yritykset saavat huomattavan arvokkaita julkishallinnollisia sopimuksia;
- ✓ Sama yritys tai yritykset, joilla on samat vastuuhenkilöt tai yhteystiedot, voittavat jatkuvasti suurimman osan tarjouskilpailuista, jotka koskevat julkisia hankintoja;
- ✓ Urakoitsija, aliurakoitsija ja/tai toimeksiantaja linkittyvät toisiinsa esimerkiksi osoitteen, puhelinnumeron tai IP-osoitteen kautta;
- ✓ Henkilö käyttää pöytälaatikkoyrityksiä sekä yrityksiä, jotka on rekisteröity maihin, joissa yrityksen rekisteröinti on yksinkertaistettu;
- ✓ Yksityiseltä yritykseltä tehdään normaalista palkan tms. tulon maksusta poikkeavia tilisiirtoja poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön, hänen läheisensä tai hallinnoimansa yrityksen pankkitilille
- ✓ Korkeatasoinen ja/tai päättävässä asemassa oleva virkamies vastaanottaa varoja yrityksiä tai yksityishenkilöiden tileiltä ja varat vaikuttavat olevan epäsuhteessa hänen ammattitoimintaansa tai virkaansa nähden;
- ✓ Urheiluseuran tai sellaisen taustayhtiön palveluksessa olevan henkilön tai hänen läheisensä pankkitilille maksetaan normaalista palkanmaksusta poikkeavia suorituksia;
- ✓ Julkisessa virassa tai merkittävässä luottamustoimessa toimiva henkilö vastaanottaa konsulttipalkkioita tms. suorituksia yksityiseltä yritykseltä virassa tai luottamustoimessa toimiessaan tai lyhyen ajan kuluessa viran tai luottamustoimen hoidon päättymisen jälkeen;
- ✓ Julkisessa virassa tai merkittävässä luottamustoimessa toimivan henkilön tililiikenteessä havaitaan normaalista poikkeavia käteistalletuksia.

4 Terrorismin rahoittaminen

Asiakkaan huolellinen tunnistaminen, tunteminen ja monitorointi ovat avaintekijöitä myös terrorismin rahoittamisen tunnistamisessa sekä torjumisessa. Hyvä asiakkaan tunteminen mahdollistaa niin tilin käytössä kuin muussakin kulutuskäyttäytymisessä tapahtuvien muutosten havaitsemisen.

Terrorismia tai sitä tukevia tahoja ei tule yhdistää suoraan mihinkään uskontoon, kansallisuuteen, kulttuuriin tai etniseen ryhmään. Asiakkaan riskiperusteisessa arvioinnissa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota kokonaisuuteen, joten mikäli henkilön käyttäytyminen viittaa radikalisoitumiseen, ekstremismiin tai väkivaltaisuuteen, joka saattaa liittyä hänen uskontoon, kansallisuuteen tai etniseen taustaan, on myös nämä seikat syytä huomioida.

FATF jaottelee terrorismin rahoittamisen indikaattorit seitsemään eri kategoriaan:

- 1) asiakaskäyttäytyminen
- 2) varallisuusprofiili
- 3) maantieteelliset riskit
- 4) kulutustottumukset
- 5) tuote- ja palveluriskit
- 6) kansalaisjärjestöihin liittyvät riskit
- 7) kaupankäyntiin ja yritystoimintaan liittyvät riskit

Asiakaskäyttäytyminen

- ✓ Asiakkaan tilitapahtumista, viranomaistiedoista, sosiaalisesta mediasta ja asiakasta koskevista julkisista lähteistä löytyvistä tiedoista löytyy viitteitä ekstremismistä, radikalisoitumisesta tai väkivaltaisuudesta;
- ✓ Asiakkaan kirjautumis- ja sijaintitiedot paikantuvat korkean riskin alueille tai niiden lähialueille;
- ✓ Sanktiolistojen lisäksi muiden henkilöiden seulontaa;
- ✓ Asiakas on kiinnostunut ilmoitusvelvollisuudesta ja muista viranomaistoimista;
- ✓ Asiakkaan puolesta asioi edustaja, eikä toiminnalle ole välttämätöntä syytä;

- ✓ Asiakas on tai on ollut vierastaistelijana tai hänellä on kytköksiä vierastaistelijoihin ja siihen liittyvään toimintaan.

Varallisuusprofiili

- ✓ Talletusten ja rahavirtojen lisääntyminen, usein tuntemattomista/ selittämättömistä lähteistä;
- ✓ Rahavirtojen määrä ja maksuliike ei vastaa ammatin / asiakkaan tavanomaista tulotasoa;
- ✓ Useiden henkilöiden samat yhteystiedot;
- ✓ Useiden henkilöiden yhteiset/ käyttöoikeustilit ilman sukulaisuussuhdetta tai muuta tavanomaista syytä.

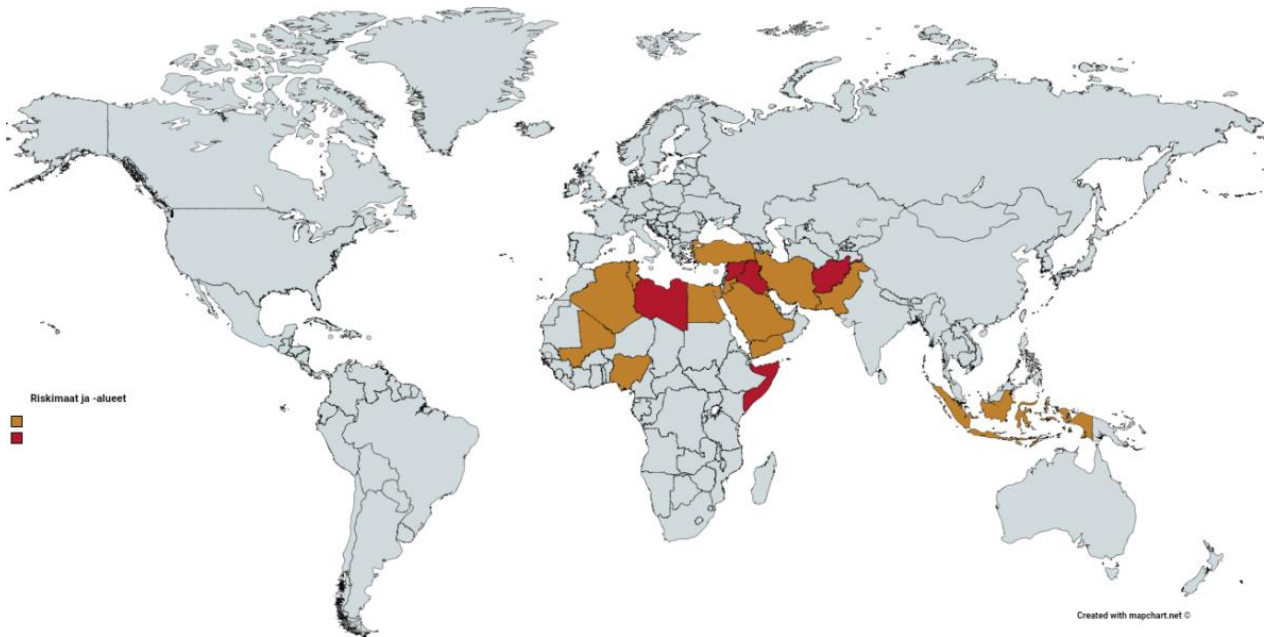
Maantieteelliset riskit

Terrorismin rahoittamisen näkökulmasta korkean riskin alueita ei ole määritelty tarkasti, mutta niiksi voidaan lukea alueet, joilla terroristit operoivat sekä alueet, joilla ne oleskelevat. Korkean riskin alueiksi voidaan lukea myös ne valtiot, joista terroristista toimintaa mahdollisesti rahoitetaan.

Korkean riskin maina voidaan pitää myös valtioita, joissa on heikko rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunta. Näiden maiden lisäksi Euroopan sisälläkin on alueita, joiden sijainti ja lähihistoria lisäävät niihin liittyviä riskejä terrorismin rahoittamisen näkökulmasta. Albaniasta, Bosnia-Herzegovinasta, Kosovosta, Makedoniasta ja Serbiasta on yhteensä lähtenyt yli 800 vierastaistelijaa Syyrian sisällissotaan. Balkan on myös jo pidempään ollut pääreitti Euroopasta konfliktialueille ja takaisin.

Suurimman riskin konfliktimaita / alueita, joilla terroristijärjestöt hallitsevat alueita, sekä näiden maiden naapurimaat:

- **Syyria ja Irak**, naapurimaat Turkki, Iran, Jordania, Syyria, Saudi-Arabia, Kuwait, Jemen
- **Libya**, naapurimaat Tunisia, Algeria, Egypti
- **Afganistan**, naapurimaa Pakistan
- **Somalia**, Nigeria, Mali, Indonesia, Filippiinit

Kulutustottumukset

- ✓ Matkustamiseen liittyvät suoritukset;
- ✓ Viisumien, lentojen, bussimatkojen osto kauttakulkumaihin ja eteenpäin;
- ✓ Henkivakuutuksiin liittyvät tiedustelut ja sopimusmuutokset;
- ✓ Maksut ja lahjoitukset ekstremismiiä ja vakivaltaa tukeville yhtiöille tai järjestöille;
- ✓ Aseisiin, selviytymiseen ja vaeltamiseen liittyvät hankinnat (teltat, aseet, satelliittipuhelimet, räjähteet, armeijan ylijäämätavarat jne.).

Tuote- ja palveluriskit

- ✓ Asiakas käyttää useita erilaisia varainsiirtopalveluita;
- ✓ Asiakas käyttää erilaisia ulkomaisia verkkopankkeja;
- ✓ Asiakas käyttää virtuaalivaluuttoja varainsiirroissa;
- ✓ Asiakas käyttää maksuliikenteessään perinteisen maksuliikeinfran ulkopuolisia palveluntarjoajia ja maksujärjestelyjä.

Kansalaisjärjestöihin liittyvät riskit

- ✓ Lahjoitusten yllättävä kasvu ilman perusteltua syytä;

- ✓ Merkittävät lahjoitukset ulkomailta tai tahoilta, keillä ei ole suoraa yhteyttä järjestöön;
- ✓ Epätyypillisten rahoitusvälineiden käyttö;
- ✓ Transaktiot, kulut tai toiminta, mitkä eivät kuulu tai sovi järjestön toimintaan;
- ✓ Selittämätön epäsuhta kuluissa, transaktioissa, lahjoitusten määrissä, avustuksen saajissa tai muussa toiminnassa (avunsaajia vain muutama yksityishenkilö, transaktiot eivät korreloi avunsaajien/ lahjoitusten suhteen, järjestön varallisuutta yksityishenkilöiden tileillä jne.);
- ✓ Järjestöjen kansainvälinen verkostoituminen, esimerkiksi samalla nimellä useissa maissa.

Kaupankäyntiin ja yritystoimintaan liittyvät riskit

- ✓ Liiketoiminta henkilön kanssa, jolla mahdollisia yhteyksiä terrorismin rahoittamiseen;
- ✓ Useiden yritysten nopea perustaminen ja niiden lyhytaikainen toiminta;
- ✓ Yrityksen hankinnat, jotka eivät liity toimialaan (esimerkiksi retkeily- ja sotilasylijäämä-hankinnat);
- ✓ Suuri määrä tilin käyttöoikeutettuja sekä nimenkirjoitusoikeudellisia;
- ✓ Varainsiirtoja korkean riskin maihin;
- ✓ Varainsiirtoja ulkomaille ilman liiketoiminnallista perustetta.

5 Maksupalvelun tarjoajat

Maksupalveluiden tarjoamiseen sisältyy useita palveluita ja tuotteita, jotka liittyvät maksujen toteuttamiseen sekä varojen siirtämiseen ja vaihtamiseen. Kansallisen riskiarvion mukaan maksupalvelun tarjoajiin kohdistuva kokonaisriskitaso on 3 eli merkittävä. Riskinä nähdään toimialalle tulevat uudet maksupalvelujen toimijat ja uudet tekniikat, joiden toiminnallisuuksien ymmärtäminen ja valvonta voivat olla haastavaa. Maksuja monitoroidaan jälkikäteisesti ja maksut siirtyvät rajojen yli kansainväliselläkin tasolla nopeasti, jolloin niiden pysäyttäminen on vaikeaa. Rahamuotojen muuttaminen on helppoa maksupalveluissa, mikä nostaa rahanpesun riskiä.

Suomen ja Ruotsin Rahanpesun selvittelykeskukset toteuttivat yhdessä muiden asianomaisten viranomaisten kanssa EU:n rahoittaman Black Wallet -hankkeen, jonka tarkoituksena oli tunnistaa terrorismin rahoittamisen ja rahanpesun riskejä FinTech-sektorilla. Hankkeen puitteissa kehitettiin ja tuotettiin riski-indikaattorilistaus sekä muita eri julkaisuja ja opaskirjoja sekä yksityiselle että julkiselle sektorille. Hankkeen julkaisuihin voi tutustua poliisin internetsivuilla.¹¹

- ✓ Asiakas ostaa ja/tai käyttää useita sähköisen rahan tuotteita;
- ✓ Tuote, joka on suunniteltu yhden käyttäjän käyttöön, vaikuttaa olevan useilla henkilöillä käytössä;
- ✓ Asiakkaan tunnistetiedoissa tapahtuu usein muutoksia;
- ✓ Asiakas vaikuttaa toimivan toisen puolesta;
- ✓ Asiakas käyttää palvelua epätavallisesti;
- ✓ Asiakas vaikuttaa tietävän vain vähän maksunsaajasta;
- ✓ Maksujen määrät vaikuttavat olevat ristiriidassa asiakkaan ilmoittaman taloudellisen tilanteen kanssa;
- ✓ Rekisteröinti palveluun suoritetaan anonymista tai kertakäyttöisestä sähköpostipalvelusta;
- ✓ Asiakkaan yhteystiedot voidaan linkittää useampaan profiiliin;
- ✓ Asiakkaalla on epätyypillinen IP-osoite;
- ✓ Asiakkaalla on usein maksutapahtumia lähellä ilmoituskyynnysarvoa;
- ✓ Varoja siirretään nopeasti virtuaalivaluutta-alustoille tai -alustoilta.

6 Valuutanvaihto

Toteutuneiden rahanpesutapausten määrää on vaikea arvioida, mutta on tiedossa, että valuutanvaihtopalveluita hyödynnetään varojen alkuperän häivyttämisessä. Valuutanvaihto on otollinen keino rahanpesussa sen helppouden ja nopeuden vuoksi. Toimipisteitä on paljon ja palvelut ovat helposti saatavissa.

¹¹ [Katsauksia ja raportteja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnasta - Poliisi](#)

- ✓ Asiakas vaihtaa huomattavia määriä isoja seteleitä pieniksi ulkomaan rahoiksi;
- ✓ Asiakas vaihtaa huomattavia määriä pieniä rahoja suuriksi seteleiksi;
- ✓ Asiakkaan antama selvitys varojen alkuperästä ei ole uskottava;
- ✓ Asiakas vaihtaa rahaa useiksi eri valuutoiksi;
- ✓ Asiakas vaihtaa toistuvasti valuuttaa käyttämättä pankkitiliä;
- ✓ Asiakas vaihtaa valuuttaa useassa eri toimipisteessä lyhyen ajan sisällä;
- ✓ Asiakas käyttää rahanvaihdossa kuriireja, jotka usein toimivat tunnistamattomien tilaajien puolesta;
- ✓ Vaihdetun valuutan määrä on epäsuhteessa sellaisen ammatin normaalisti tuottamiin tuloihin, jota asiakas väittää harjoittavansa;
- ✓ Valuutanvaihdolla on epätavallinen luonne verrattuna yksityishenkilön tavanomaiseen toimintaan ja maksuliikenteeseen;
- ✓ Liiketapahtuman taustalla ei ole taloudellista perustetta tai se ei ole yhteensopiva toteutetun liiketapahtuman tyyppin kanssa;
- ✓ Asiakas vaihtaa useita kertoja pienempiä summia tarkoituksellisesti alle ilmoituskynnysarvon.

7 Virtuaalivaluutat

Virtuaalivaluutat ovat digitaalisia arvonkantajia, jotka eivät ole keskuspankin liikkeelle laskemia. Virtuaalivaluutoilla ei ole samaa oikeudellista asemaa kuin perinteisillä valuutoilla tai rahalla, vaikka virtuaalivaluutaa on mahdollista käyttää perinteisen rahan tapaan. Kansallisen riskiarvion mukaan virtuaalivaluuttasektoriin kohdistuva riski on erittäin merkittävä.¹²

Vuonna 2019 tuli voimaan virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki, jonka myötä myös virtuaalivaluutan tarjoajat kuuluvat rahanpesulain soveltamisalaan ja ovat siten ilmoitusvelvollisia. Finanssivalvonta valvoo virtuaalivaluutan tarjoajia ja heidän tulee rekisteröityä Finanssivalvonnan rekisteriin.

¹² [Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2021 \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Virtuaalivaluutan tarjoamisella tarkoitetaan virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskua ja vaihtopalvelujen, markkinapaikan tai lompakkopalvelujen tarjoamista.¹³

- ✓ Asiakas tekee poikkeuksellisen isoja talletuksia tai nostoja, joihin ei näytä liittyvän liiketaloudellista perustetta;
- ✓ Asiakasta ei pystytä tunnistamaan, asiakas ei suostu luovuttamaan tunnistamisen edellyttämiä asiakirjoja tai tiedot ovat puutteellisia;
- ✓ Asiakas tekee poikkeuksellisen suuria transaktioita suhteessa asiakkaan varallisuuteen/asiakasprofiliin tai asiakkaan varallisuudesta ei ole saatavissa luotettavaa selvitystä;
- ✓ Asiakkaan tilille saapuneiden varojen alkuperästä ei saada tietoja ja asiakas myy valuuttaa suurella volyymilla eteenpäin;
- ✓ Asiakas vaihtaa puhelinnumeroaan tai osoitetaan usein lyhyen ajan sisällä tai kirjautumisen sijaintitiedoissa tapahtuu selittämättömiä muutoksia;
- ✓ Lyhyen ajan sisällä tehdään useita samankaltaisia pienempiä siirtoja tarkoituksellisesti alle tutkinta- tai ilmoitusrajan;
- ✓ Virtuaalivaluuttoja vaihdetaan toisiin virtuaalivaluuttoihin, jonka jälkeen ne nopeasti siirretään tai nostetaan pois;
- ✓ Asiakkaalla on korkeavolyymistä liikevaihtoa virtuaalivaluutan ja "perinteisen" valuutan välillä lyhyen ajan sisällä;
- ✓ Asiakas vaatii tiedon transaktioiden kynnsarvoista tai sääntelyvaatimuksista ennen tilin avaamista tai transaktiota;
- ✓ Analyysin mukaan varoja siirretään virtuaalivaluutan vaihtolustalle epäilyttävästä lähteestä eli esimerkiksi sekoittajapalveluista ("mikserit"), pimeistä kauppapaikoista, sanktioiden alaisista osoitteista tai palveluista tai vaihtopalveluista, joiden rekisteröintimaan arvioidaan olevan riskipitoinen tai vaihtopalvelu muutoin arvioidaan korkeaksi riskiksi;
- ✓ Asiakkaan transaktiotiedot tai osoitteet ovat julkisten lähteiden perusteella epäilyttäviä.

¹³ [Virtuaalivaluutan tarjoajat - FinTech – Finanssialan innovaatiot - www.finanssivalvonta.fi](http://www.finanssivalvonta.fi)

8 Kansainvälistä kauppaa koskevat indikaattorit

FATF ja Maailman tullijärjestö pitävät kauppaan perustuvaa rahanpesua yhtenä päätapana siirtää ja pestä suuria määriä laitonta alkuperää olevia varoja. Kansainväliseen kauppaan sisältyy useita erilaisia rahanpesumahdollisuuksia, joten tällainen pesutapa on varsin houkutteleva. Kaupassa käytettäviä keinoja ovat esimerkiksi yli- tai alilaskutus, tuplalaskutus, fiktiiviset liiketoimet ja toimitettavan hyödykkeen tai sen arvon väärin ilmoittaminen.

- ✓ Tuotteiden maahantuonti- ja kuljetuskustannukset ovat korkeita verrattuna tuotteiden arvoon;
- ✓ Tullatun arvon ja markkina-arvon välillä on suuria eroavaisuuksia;
- ✓ Toimitettujen tuotteiden ja tuotteiden kuvauksen välillä on suuria eroavaisuuksia;
- ✓ Laskun summan ja vakuutetun arvon välillä on suuria eroavaisuuksia;
- ✓ Maksettu rahasumma ja laskutettu summa poikkeavat toisistaan;
- ✓ Hyödykkeiden alkuperä ja varojen määränpää (ja toisin päin) poikkeavat toisistaan;
- ✓ Maa ei ole tunnettu kyseisten tuotteiden tuonnista tai viennistä;
- ✓ Vasta perustetulla yhtiöllä on suuria tuonti- tai vientimääriä;
- ✓ Hyödykkeiden arvo, määrä tai tyyppi ei sovi toimittajien tai ostajien profiiliin;
- ✓ Tavarantoimittajana tai ostajana on veroparatiisiyrityksiä;
- ✓ Yritys käyttää tuplalaskutusta, jossa samoja tuotteita varten on laadittu useita laskuja;
- ✓ Kuljetustapa ei sovi hyödykkeen kokoon tai luonteeseen.

9 Kasinot ja rahapelit

Kansallisen riskiarvion mukaan rahapelitoimintaan kohdistuva kokonaisriskitaso sekä Manner-Suomessa että Ahvenanmaalla on 2 eli kohtalaisesti merkittävä. Merkittävimmäksi rahanpesun riskiksi nähdään ulkomaalaisten

peliyhtiöiden käyttäminen, niihin liittyvä valvonnan pirstaleisuus sekä tietojensaannin haasteet. Yhä suurempi osa rahapeliyhtiöiden tuotoista kertyy verkkopelaamisesta, jossa asiakkaan tunnistaminen ja liiketapahtumien jäljitys mahdollisuus vähentää, mutta ei poista rahanpesuriskiä. Pelitilin kautta voidaan esimerkiksi kierrättää laitonta alkuperää olevia varoja niin, että pelitilille talletetaan varoja, jotka myöhemmin kotiutetaan takaisin pankkitilille saaden varat näyttämään pelivoitoilta.

- ✓ Asiakas pelaa, häviää tai siirtää suhteettoman suuria summia verrattuna varallisuuteensa (mm. vuosiansioihin tai muuhun taloudelliseen tilanteeseen verrattuna);
- ✓ Asiakkaan pelikäyttäytyminen poikkeaa voimakkaasti aikaisemmasta pelaamisesta;
- ✓ Asiakkaan pelaamisen tai rahansiirtojen tarkoituksena näyttäisi olevan muu kuin voittaminen rahapelissä;
- ✓ Asiakkaan pelikäyttäytyminen poikkeaa muun asiakasryhmän pelikäyttäytymisestä;
- ✓ Asiakas tallettaa varoja pelitilille, mutta lähtötili ja kotiutustili eroavat toisistaan;
- ✓ Asiakkaalla on maksuhäiriö, mutta pelaamisen volyyymi on suuri;
- ✓ Asiakkaan pelaaminen, rahansiirrot tai pelimerkkien ostot jäävät tarkoituksellisesti alle ilmoituskynnysarvon;
- ✓ Kahden tai useamman asiakkaan pelaaminen viittaa yhteispelaamiseen;
- ✓ Asiakas käyttää pelaamisessa muuta kuin omaa tiliään (esim. yrityksen tai alaikäisen lapsen);
- ✓ Asiakas vaihtaa usein pelitiliin liitettyä kotiutustiliä;
- ✓ Asiakas siirtää varoja pelitilille, mutta ei pelaa tai pelaa vain vähän;
- ✓ Asiakas ottaa vastaa tai ostaa pelimerkkejä tai tikettejä kolmannelta osapuolelta tai ottaa vastaan rahaa kolmannelta osapuolelta;
- ✓ Asiakas luovuttaa ai myy pelimerkkejä tai tikettejä kolmannelle osapuolelle;

- ✓ Asiakas hankkii tai lunastaa pelimerkkejä tai tikettejä suhteettoman suurilla summilla;
- ✓ Asiakas hankkii pelimerkkejä tai syöttää raha-automaattiin suhteettoman paljon pieniä seteleitä.

10 Vakuutustuotteet

Rahanpesuriski liittyy vakuutustuotteisiin sekä henkivakuutuksiin, jotka mahdollistavat asiakkaan varojen sijoittamisen rahoitusjärjestelmään ja mahdollisesti myös niiden alkuperän salaamisen. Riski kasvaa erityisesti silloin, jos vakuutuksenantaja hyväksyy vakuutusmaksut tai suoritukset käteisenä tai jos vakuutus sopimus voidaan luovuttaa tai päättää ennenaikaisesti, jolloin kertyneet varat palautetaan eri tilille tai eri henkilölle kuin mistä ne ovat peräisin.

- ✓ Asiakas peruuttaa vakuutus sopimuksen ja osoittaa varat siirrettäväksi kolmannelle osapuolelle;
- ✓ Asiakas irtisanoo sopimuksen siitä seuraavista huomattavista vero- tai muista peruutusmaksuista huolimatta;
- ✓ Asiakas välittömästi nostaa tai siirtää peruutetusta vakuutustuotteesta saadut varat;
- ✓ Asiakas tekee huomattavaa rahasummaa koskevan sopimuksen, ja tähän liittyvät maksut maksetaan ulkomailta;
- ✓ Asiakas on erityisen kiinnostunut tuotteen varhaisesta luovutuksesta ja määrästä, joka hänellä olisi silloin käytettävissään;
- ✓ Asiakas suorittaa vakuutusmaksut kertamaksuna käyttäen käteistä ja arvo on selvästi epäsuhdassa asiakkaan tuloihin;
- ✓ Asiakas hankkii vakuutustuotteen välittämättä sijoitustavoitteesta tai suorituskyvystä;
- ✓ Sopimuksen ollessa voimassa asiakas korvaa alkuperäisen edunsaajan henkilöllä, johon hänellä ei vaikuttaisi olevan liityntää;
- ✓ Asiakasta ei pystytä tunnistamaan tai asiakas ei suostu luovuttamaan tunnistamiseen vaadittavia tietoja;

- ✓ Asiakas vakuuttaa huomattavan arvokasta omaisuutta ja omaisuuden arvo on epäsuhdassa asiakkaan varallisuusasemaan.

11 Asianajajat ja muut oikeudellisten palveluiden tarjoajat

EU komission laatimassa ylikansallisessa riskiarviossa lakimiehiin ja muihin oikeudellisten palveluiden tarjoajiin arvioidaan liittyvän merkittävä rahanpesuriski. Lakimiehillä on oltava riittävät toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien vähentämiseksi. Riskitekijät voivat liittyä toimeksiannon sisällön ohella asiakkaaseen ja hänen liikekumppaneihinsa, minkä lisäksi tulee huomioida jo aikaisemmin käsitellyt maantieteelliset riskitekijät. Rikoksenteijät voivat käyttää lakimiesten palveluita esimerkiksi asiakasvaratileihin liittyen sekä kiinteistöjen hankintaa tai yritysten perustamista varten. Lakimiehen osallistuminen toimenpiteisiin voi luoda toimille laillisen vaikutelman. Tapauksissa, joissa oikeustoimeen osallistuu useiden eri alojen edustajia (esim. kiinteistökauppa), ilmoitusvelvollisuus epäilyttävästä liiketoimesta syntyy jokaiselle osapuolelle itsenäisesti.

- ✓ Asiakasta ei pystytä tunnistamaan, asiakas ei suostu luovuttamaan tunnistamista vaativia tietoja tai tiedot ovat puutteellisia tai asiakas käyttää väärennetyiltä vaikuttavilta asiakirjoja, erityisesti henkilöllisyystodistusta;
- ✓ Asiakas vaatii nopeita toimia taloudellisissa transaktioissa, joiden taustalla voidaan havaita epäilyttävää toimintaa;
- ✓ Asiakas on vaihtanut avustajaa useita kertoja lyhyessä ajassa ilman perusteltua syytä;
- ✓ Aikaisemmat avustajat ovat kieltäytyneet tehtävästä tai aikaisempi avustaja on irtisanonut sopimussuhteen;
- ✓ Avustaja valitaan erityisen kaukaa asiakkaasta tai transaktiosta ilman liiketaloudellista syytä;
- ✓ Asiakas on varautunut maksamaan normaalista poiketen huomattavasti suuremman palkkion;
- ✓ Asiakkaan kanssa tehdään toimeksiantosuhte riita-asiassa, joka sovitaan lähes välittömästi toimeksiantosuhteen solmimisen jälkeen ja

sovintoa vastaava maksu suoritetaan asianajotoimiston asiakasvaratilin kautta;

- ✓ Vahingonkorvaus tai sopimussakko maksetaan tilanteissa, joissa sille ei näyttäisi olevan perustetta;
- ✓ Huomattavat ali- ja ylilaskutukset yrityksen tai asiakkaan itsensä toimesta;
- ✓ Asiakas haluaa maksaa sopimukseen tai liiketoimeen liittyvän kauppahinnan tai muun rahasuorituksen käteisvaroilla;
- ✓ Asiakas vaatii laskutuksen tapahtuvan ulkomaalaisen yrityksen kautta, johon hänellä ei näytä olevan liityntää;
- ✓ Asiakkaan liiketoimiin liittyvät juridiset järjestelyt ovat huomattavan monimutkaisia suhteessa harjoitettuun liiketoimintaan;
- ✓ Kiinteistö myydään tai ostetaan kauppahinnan huomattavasti ylittäessä tai alittaessa sen todellisen arvon;
- ✓ Asiakas suorittaa asiakasvaratilille käteisvaroja useammassa erässä ja erät muodostavat merkittävän yhteissumman;
- ✓ Asiakas käyttää yhtiön tietoja tai esiintyy yhtiön nimissä tai edustajana ilman todellista roolia yhtiössä;
- ✓ Toimitusjohtajalla ei ole vaadittavaa osaamista ja kokemusta elinkeinotoiminnasta;
- ✓ Ulkomaan kansalainen tekee kiinteistösijoituksia ilman linkkiä Suomeen tai sijoitukset eivät ole suhteessa asiakkaan sosioekonomiseen asemaan;
- ✓ Asiakasvaratilille maksetaan asiakkaan nimissä maksuja, jotka ovat peräisin henkilöiltä, rahoituslaitoksilta tai yhtiöiltä, jotka asuvat tai sijaitsevat maissa, jotka ovat tunnettuja sen tehostetusta pankkisalaisuudesta, suotuisasta verotusjärjestelmästä, huumeiden tuotannosta tai se kuuluu FATF:n listalle yhteistyöhaluttomista maista tai alueista¹⁴;
- ✓ Asiakas on perustanut tai haluaa perustaa eri yhtiöitä lyhyellä aikavälillä joko itse tai toisen henkilön puolesta, vaikka siihen ei ole tai ei

¹⁴ Katso kappale 2.6

näytä olevan pätevää verotuksellista, oikeudellista tai kaupallista perustetta;

- ✓ Asiakas on osallisena epätavallisessa toiminnassa, joka ei vaikuta liittyvän tai ei kuulu hänen ammattinsa tai toimintansa tavanomaiseen harjoittamiseen eikä hän kykene antamaan siitä riittävää selitystä;
- ✓ Asiakas haluaa muodostaa tai ostaa yhtiön, jonka liiketarkoitus on epäilyttävä tai jolla ei näytä olevan suhdetta hänen normaaliin ammatti- tai liiketoimintaansa eikä hän pysty antamaan tälle riittävää selitystä.

12 Kiinteistönvälittäjät

Kansallisessa riskiarvioissa kiinteistönvälittäjien kokonaisriskitasoksi on arvioitu 2 eli kohtalaisesti merkittävä. Vuokrahuoneistojen välittäjien kokonaisriskitaso on 1 eli vähäisesti merkittävä. Riskialttiutta lisää se, että kiinteistökauppaan osallistuu useita eri alojen edustajia, jotka tyypillisesti luottavat toistensa valvontaan. Yksi merkittävimmistä riskeistä on liiallinen tukeutuminen luottolaitoksen suorittamaan asiakkaan tuntemustoimintaan, asiakkaan monitorointiin, varojen alkuperän selvittämiseen ja asiakkaan tai tosiasiallisten edunsaajien tunnistamiseen. Alan toimijat saattavat olettaa luottolaitoksen jo tarkastaneen riittävällä tarkkuudella asiakkaan varojen alkuperän, eikä sitä lähdetä enää kyseenalaistamaan eikä itse selvittämään.

Jokaisessa liikesuhteessa kullakin ilmoitusvelvollisella on itsenäinen ilmoitusvelvollisuus epäilyttävästä liiketoimesta. Ilmoitusvelvollisille kertyy erilaista tietoa asiakkaasta ja heillä on siten vaihtelevat edellytykset havaita mahdollisia epäilyttäviä liiketoimia. Kiinteistökauppa ja siihen liittyvät useat toimijat mahdollistavat varojen alkuperän häivytyksen, minkä lisäksi kiinteistökauppa mahdollistaa yhdellä kertaa isojen rahasummien siirtämisen. On hyvä huomioda, että tarkastelun kohteena olevia asiakkaita ovat toimeksiantajan ohella myös kaupan vastapuolet, eli ostajat.

- ✓ Asiakas ostaa kiinteistön näkemättä sitä;
- ✓ Kaupanteko tapahtuu kiireessä;
- ✓ Asiakas pyrkii suorittamaan kauppahinnan joko kokonaan tai suurelta osin käteisellä;

- ✓ Asiakas ostaa kiinteistön kolmannen osapuolen nimissä ilman liittymää heidän välillään;
- ✓ Ensiasunnon ostaja on hankkimassa huomattavan arvokasta kohdetta ilman luoton tarvetta;
- ✓ Kiinteistöstä maksetaan ylihintaa;
- ✓ Kiinteistö on huomattavan alihintainen;
- ✓ Kiinteistö myydään toistuvasti epätavallisella voittomarginaalilla eikä liiketoimille löydy perusteltua syytä;
- ✓ Asiakas kieltäytyy antamasta toimijalle sitä tilinumeroa, jolle kauppahinta on suoritettu tai suoritetaan;
- ✓ Asiakas käyttää eri nimiä kauppasopimuksessa, kaupassa ja maksussa;
- ✓ Asiakas käyttää asiantuntijapalveluita apuna kaupan tekemisessä ja palkkio palveluista on kauppahintaan suhteutettuna erityisen suuri;
- ✓ Asiakkaalla tai hänen läheisillään on rikostaustaa, maksuhäiriöitä tai liiketoimintakielto.

13 Kirjanpitäjät, tilintarkastajat ja veroasiantuntijat

Kirjanpitäjiä, tilintarkastajia ja veroasiantuntijoita koskevat rahanpesuriskit ovat osin yhtäläisiä juristikuntaa koskevien riskien kanssa ja myös tämän ryhmän palveluita on käytetty osana rahanpesua. Lisäksi ylikansallisessa riskiarviossa kirjanpitäjiin on katsottu kohdistuvan merkittävä rahanpesuriski ja kirjanpidon vääristelyä, kaksoislaskutusta ja veroparatiiseja on pidetty myös kansallisessa riskiarviossa yhtenä keskeisimmistä riskikohteista. Kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluiden toimijat ovat tuoneet riskiarvioissaan esiin kirjanpitäjien mahdollisuudet havaita rikollista toimintaa. Vaikka kirjanpitäjillä on mahdollisuus nähdä rahavirtojen kirjauksiin liittyvät tositteet, on heidän kuitenkin vaikea havaita tositteiden aitoutta. Riskiarvioiden mukaan rikoksella havaittujen varojen siirtoa koskevat valetositteet on todennäköisimmin muokattu laillisen näköisiksi ennen niiden toimittamista tilitoimistoihin, mikä puolestaan vaikeuttaa niiden aitouden varmistamista.

Tapauksissa, joissa liiketapahtumaan osallistuu useiden eri alojen edustajia, ilmoitusvelvollisuus epäilyttävästä liiketoimesta syntyy jokaiselle itsenäisesti.

Tämä tulee huomioida erityisesti kirjanpitäjien, tilintarkastajien ja veroasi-
antuntijoiden osalta, sillä yrityksen toiminta voi usein kattaa useita eri palve-
luita ja ilmoitusvelvollisuus voi perustua yrityksessä useiden eri tuotteiden ja
palveluiden tarjoamiseen.

- ✓ Asiakas vaihtaa toistuvasti kirjanpitäjää;
- ✓ Vasta perustetun yrityksen myynti tai toiminnan volyyymi on epätavan-
omaisen suurta;
- ✓ Asiakas elää tai vaikuttaa elävän yli varojen tai hänen saamansa tulot
ovat suhteettoman suuria verrattuna hänen ammattitoimintaansa;
- ✓ Yrityksessä on luotu monimutkaisia yritysrakenteita, mikä on usein
käytetty keino tosiasiallisten edunsaajien salaamiseksi;
- ✓ Yrityksellä on havaittavissa tekaistuja osto- ja myyntisopimuksia, joi-
den perusteella varoja liikutellaan ilman, että tavaroita tai palveluita
tosiasiassa siirtyy sekä mahdolliset muut valeoikeustoimet, kuten so-
pimussakot;
- ✓ Yhtiöllä ei ole työntekijöitä, mikä on epätavallista yritystoiminnan
luonteen vuoksi;
- ✓ Yritys tallettaa ja nostaa suuria käteissummia;
- ✓ Liiketapahtumissa ja sopimuksissa ei ole eritelty niiden kustannuksia
ja asiaan liittyvät tositteet ovat puutteellisia;
- ✓ Yhtiö maksaa erilaisia maksuja konsulttipalveluista erityisesti veropa-
ratiisiyrityksille;
- ✓ Tositteet muistuttavat valetositteita ja samankaltainen tosityyppi on
jo aikaisemmin herättänyt huomiota;
- ✓ Yritys suorittaa maksuja veroparatiisiyhtiöille tai veroparatiisitileille;
- ✓ Yritys saa talletuksia sellaisilla maksuvälineiden yhdistelmillä, jotka
ovat epätyypillisiä tavanomaisessa liiketoiminnassa;
- ✓ Yhtiö tekee talletuksia ilmoittamatta sitä liikevaihdoksi;
- ✓ Liiketoimissa tai liiketapahtumissa on osallisina epäiltyjä rikollisia tai
heidän kumppaneitaan;
- ✓ Tehdyt suoritukset eivät johda liikevaihtoon tai myyntiin;

- ✓ Osinkoja maksetaan ilman taloudellista perustetta;
- ✓ Osakkaiden nimittäminen on liiketoimintaan nähden suhteetonta;
- ✓ Kirjanpidon tarkastaminen herättää epäilyksiä tai paljastaa kavalluksen;
- ✓ Erityisen monimutkaiset lainajärjestelyt sekä mahdolliset epäselvyydet lainanantajan ja -saajan välillä.

14 Veroparatiisit ja yhteistyöhaluttomat maat

Rahanpesutapauksissa hyödynnetään usein veroparatiisiyrityksiä ja -rahoituslaitoksia, joten ilmoitusvelvollisten tulee kiinnittää erityistä huomiota sellaisiin liiketapahtumiin ja asiakassuhteisiin, joilla on näihin liittymäkohtia. Veroparatiisivaltion tunnusmerkkeihin kuuluu OECD:n määritelmän mukaisesti se, että valtiolla on matala verotus ja tiukka pankkisalaisuus, mutta ei kansainvälisiä sopimuksia verotustietojen vaihtamiseksi tai lainsäädäntöä läpinäkyvästä omistajuudesta. Veroparatiisivaltioina pidetään perinteisesti Panamaa, Bahamasaaria, Bermudaa ja Caymansaaria.¹⁵

EU:n komissio on julkaissut niin kutsutun mustan listan alueista, jotka eivät tee yhteistyötä EU:n kanssa verotusasioissa eivätkä sitoudu OECD:n verovälttelyn vastaisiin toimiin. Listalla on muun muassa Bahrain, Barbados, Etelä-Korea, Macao, Marshall-saaret, Mongolia, Namibia, Panama, Saint Lucia, Samoa, Trinidad ja Tobago, Tunisia ja Yhdistyneet Arabiemiirikunnat. Lisäksi niin kutsutulle "harmaalle listalle" ovat päätyneet ne maat, jotka ovat luvanneet muuttaa verotuspolitiikkaansa ja joiden toimintaa myös EU aikoo jatkossa seurata. Näihin maihin lukeutuvat mm. Sveitsi ja Thaimaa.¹⁶

Muina maantieteellisinä riskialueina voidaan pitää alueita, joilla esiintyy laajaa korruptiota tai muuta rikollista toimintaa tai valtioita, joille EU tai YK on asettanut pakotteita. Ilmoitusvelvollisen tulee kiinnittää erityistä huomiota näihin valtioihin liittyviin asiakkaisiin ja liiketoimiin. FATF:n ja EU:n komission listalle rahanpesun riskivaltioista kuuluvat sellaiset maat, joiden lainsäädäntö tai toimet rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi ovat puutteellisia. Ilmoitusvelvollisen tulee soveltaa tehostettua tuntemisvelvollisuutta näihin valtioihin liittyviin asiakkaisiin tai liiketoimiin. Peiteyritykset ja kuittikauppa sekä niitä koskevien järjestelyjen toteuttaminen on kansallisen

¹⁵ [Veroparatiisit - vero.fi](http://Veroparatiisit-vero.fi)

¹⁶ [st15429en17.pdf \(europa.eu\)](http://st15429en17.pdf(europa.eu))

riskiarvion mukaan erityisesti veroparatiisivaltioita käyttäen helppoa ja edullista.

- ✓ Liiketoiminnassa käytetään veroparatiisiyhtiöitä ja vaikuttaa siltä, että järjestelyn tarkoituksena on ainoastaan peittää liiketoiminnan tosiasialliset toimijat, eivätkä esimerkiksi yrityksen vastuuhenkilöt tunne yrityksensä liiketoiminnan perusteita;
- ✓ Liiketoiminnassa käytetään veroparatiiseihin liittyviä yhtiöitä ja järjestelyt ovat huomattavan monimutkaiset suhteessa harjoitetun liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen;
- ✓ Yritys on perustettu veroparatiisissa eikä tälle ole ilmeistä liiketaloudellista tai muuta perusteltua syytä;
- ✓ Kauttakulutilejä käytetään usein ulkomailta peräisin oleviin varoihin, jotka siirretään nopeasti veroparatiiseissa sijaitsevien yritysten tileille;
- ✓ Yritystoiminnan myynnistä saadut varat on sijoitettu veroparatiiseihin.

15 Bulvaaneja koskevat indikaattorit

Bulvaaneja voidaan käyttää peiteltyinä välikäsinä useissa eri oikeustoimissa. Bulvaani voi toimia esimerkiksi haamuostajana kiinteistökaupassa, haamuvakuuttajana vakuutusosalalla tai valejohtajana yrityksessä silloin, kun yrityksen todellisella vastuuhenkilöllä ei ole oikeutta harjoittaa liiketoimintaa. Kun bulvaani tekee oikeustoimia omissa nimissään toisen henkilön lukuun, oikeustoimen tosiasiallinen edunsaaja pysyy sivullisilta salassa. Syitä bulvaanin käytölle on useita, mutta bulvaanilla voidaan pyrkiä kiertämään esimerkiksi lainsäädäntöä, välttämään viranomaistoimia tai salamaan todelliset omistussuhteet ja edunsaajat muun muassa poliittisista tai vastaavista syistä. Koska bulvaanin käyttöön liittyy usein vähemmän kunniallisia syitä, myös varojen alkuperää voi olla syytä epäillä. Mikäli ilmoitusvelvollisella herää epäily bulvaanin käytöstä, oikeustoimesta voi olla syytä kieltäytyä. Bulvaanin tunnistaminen on kuitenkin haastavaa, erityisesti silloin, kun asiointi tapahtuu verkossa.

- ✓ Suoritettava oikeus- tai liiketoimi on epäsuhdassa asiakkaan profiilin kanssa tai sillä ei vaikuttaisi olevan liittymää asiakkaan yritystoimintaan tai elämäntilanteeseen ja ilmoitusvelvolliselle herää epäily toimimisesta toisen lukuun;

- ✓ Yhtiön puolesta tai nimissä toimiva henkilö ei tunne yhtiön toimintaa tai hänen osaamistasonsa on heikko suhteessa suoritettuihin liiketoimiin;
- ✓ Asiakkaan liiketoimien perusteella vaikuttaa siltä, että ulkopuolinen henkilö käyttää hänen tiliään;
- ✓ Kansainvälisiä rahansiirtoja suoritettaessa käytetään bulvaania, joka esiintyy tilinomistajana tai tilin valtakirjan haltijana;
- ✓ Asiakas käyttää kiinteistökaupassa bulvaania ilman pätevää taloudellista, oikeudellista tai kaupallista syytä.

16 Kansalaisjärjestöt

Kansalaisjärjestöihin liittyvät riskit muodostavat oman osa-alueensa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa. Kansalaisjärjestöjen toiminta liittyy usein kriisi- ja konfliktimaihien ja niiden lähialueisiin ja siten erityisesti terrorismin rahoittamisen kannalta niiden toimintaan voi liittyä kohonnut riski. Indikaattorit voidaan jakaa pääpiirteittäin koskemaan lahjoituksia, kuluja, transaktioita sekä kansalaisjärjestöjen johtoa ja työntekijöitä.

- ✓ Suuret lahjoitukset ulkomaiselta taholta, jolla ei ole suoraa yhteyttä kansalaisjärjestöön;
- ✓ Pienten lahjoitusten määrän yllättävä kasvu, jolle ei löydy loogista selitystä;
- ✓ Erityisesti käteisenä tehdyt kumulatiivisesti suuret lahjoitukset;
- ✓ Useita käteistalletuksia yksityiselle tilille (tai merkkejä tarpeesta siirtää käteistä yksityishenkilöille korkean riskin alueelle) tarkoituksena humanitaarinen apu;
- ✓ Suuri osa kansalaisjärjestön lahjoituksista tai varoista tulee ulkomailta tai siirretään ulkomaille, eikä maa korreloi lahjoittajan taloudellisten tietojen kanssa;
- ✓ Hyväntekeväisyystarkoituksiin tehdään lahjoituksia yksityishenkilön tilille, jotka varat siirretään edelleen organisaatioille, joilla on kytköksiä terroristiseen toimintaan;

- ✓ Organisaatiot, joilla ei ole humanitaarista työtä, lähettävät rahaa korkean riskin maihin;
- ✓ Varojen epäselvä käyttö kuluihin, jotka eivät liity järjestön toimintaan;
- ✓ Transaktiot, jotka viittaavat rakennusprojektiin, mutta varojen saajalla ei ole yhteyttä järjestöön eikä rakennusalaan;
- ✓ Tuotteet on maksanut järjestöön kuulumaton kolmas osapuoli eikä maahantuojia;
- ✓ Järjestön viralliset kulut eivät ole linjassa toiminnan kanssa;
- ✓ Järjestöllä on transaktioita, jotka eivät korreloi avustuksen saajien ilmoitusten kanssa;
- ✓ Suuret transaktiot lyhyen ajan sisällä, joissa on mukana useita järjestöjä ja joilla on selittämättömiä yhteyksiä toisiinsa (esim. samoja nimiä, yhteystietoja tai tilejä);
- ✓ Suurin osa kerätyistä varoista siirretään korkean riskin maihin;
- ✓ Toiminnassa ilmenee transaktiopyyntöjä terrorismilistattujen tahojen tai niihin yhteydessä olevien tahojen kanssa;
- ✓ Yksityishenkilön jatkuvat lahjoitukset järjestön tilille, jotka varat siirretään edelleen joko luonnolliselle tai oikeushenkilölle;
- ✓ Järjestön tilillä on vain luotto- ja/tai käteistransaktioita;
- ✓ Järjestön tiliin on useita nimenkirjoitusoikeutettuja, joilla ei kuitenkaan ole liiketoimintasuhdetta tai nimenkirjoitusoikeudet vaihtuvat usein;
- ✓ Suuria talletuksia tai maksuja kansalaisjärjestöjen perustajien yksityistileille ja useita käteisnostoja järjestön perustajien tileiltä;
- ✓ Järjestön tai sen työntekijöiden tileille siirtyy varoja, joiden alkuperä ei ole selvä;
- ✓ Järjestön johto tai työntekijät ilmoittavat väärää tietoa varojen käytöstä ennen konfliktialueelle matkustamista, esim. missä käteisnostoja tehty ennen matkaa tai matkan aikana.

17 Hawalat

Hawalat ovat yksi varainsiirtopalveluiden alaryhmä, jotka toimivat usein tyypillisesti rajatuilla maantieteellisillä alueilla tai jonkin etnisen ryhmän sisällä Pohjois- ja Itä-Afrikassa, Lähi-idässä sekä Etelä- ja Kaakkois-Aasiassa. Suomessa laajin ja tunnetuin hawala-verkosto rakentuu somaliyhteisön varaan. Hawala-toimintaa hyödynnetään Somalian kaltaisissa maissa, jossa yhteiskunnallinen epävakaus ja pitkään jatkunut konflikti ovat luoneet kysyntää hawaloiden kaltaiselle rahanvälityspalvelulle. Maailmanpankin katsauksen mukaan esimerkiksi Somaliaan lähetetään Hawalan välityksellä vuosittain noin 1.2 - 1.4 miljardia dollaria. Nämä rahavirrat ovat maailmanpankin mukaan elinehto miljoonille, erityisesti syrjäseuduilla eläville somaleille.

Hawalat keräävät rahat asiakkailta yleensä tilinsiirroilla tai käteisellä, jota vastaavan summan kohdemaassa lähetyksen kohdehenkilö saa paikalliselta hawalalta. Hawala-agentti ottaa jokaisesta rahalähetyksestä komission, josta osa tilitetään "emoyhtiölle".

Toiminta Suomessa on organisoitu yleensä yhtiön, yhdistyksen tai henkilökohtaisen tilin kautta ja liiketoiminta rakentuu usein franchising -periaatteelle. Valtaosa rahasiirroista tulee Suomesta ja ne on kohdistettu islamilaisessa maassa sijaitseville henkilöille. Koska toiminta suuntautuu usein Suomesta ulkomaille, jää Suomessa hawala-toimintaa ylläpitävä agentti "velkaa", joko emoyhtiölle tai muissa valtioissa toimiville agenteille. Tilien tasaaaminen tapahtuu tekemällä suurehkoja talletuksia emoyhtiön yleensä Arabiemiraateissa, Keniassa, Kiinassa, Turkissa, Qatarissa, Singaporessa, Hongkongissa tai Djiboutissa sijaitsevalle pankkitilille, tyypillisesti ulkomaanmaksuna. Hawalat myös kuljettavat Suomesta ulkomaille vuosittain kymmeniä miljoonia euroja käteistä tilien tasaamista varten, nykyään tyypillisimmin Turkkiin, mutta myös osittain Arabiemiraatteihin ja Djiboutiin.

Hawala-toiminta liittyy pääosin islamilaiseen kulttuuriin ja toiminta perustuu rahanvälitysjärjestelmän luottamukseen. Toimiminen hawala -yhtiön agenttina edellyttää toimilupaa Finanssivalvonnalta. Finanssivalvonnan valvottavaksi rekisteröityneiden hawaloiden lisäksi Suomessa arvioidaan toimivan useita oikeushenkilöitä, joiden kautta harjoitetaan hawala-toimintaa ilman asianmukaista toimilupaa. Kansallisen riskiarvion mukaan hawaloihin kohdistuva kokonaisriskitaso on 4 eli erittäin merkittävä. Suurimman riskin muodostavat Finanssivalvonnalle rekisteröimättömät hawalat.

Hawala on Suomessa laillinen, mutta luvanvarainen liiketoiminnan muoto, ja rekisteröityneet toimiluvalliset hawalat ovat ilmoitusvelvollisia. Keskeiset ha-

waloihin liittyvät riskit ovat siirrot kriisi- ja konfliktialueille, varojen käyttötarkoituksen epäselvyys, suuri käteisrahan määrä, luvaton toimintasektori sekä puutteet ilmoitusvelvollisuudessa. Hawalat ovat siirtyneet viime vuosina myös käyttämään ETA-alueen ulkopuolisia tilejä toimintaansa, mikä osaltaan lisää riskiä. Myös yksityishenkilöt voivat harjoittaa hawala-toimintaa ilman varsinaista yritystä. Hawaloiden KYC-prosesseissa on havaittu heikkouksia ja asiakkaan tunteminen ja tunnistaminen saattaa tapahtua pelkän nimen ja puhelinnumeron perusteella.

- ✓ Yksityishenkilöt siirtävät paljon varoja hawalan yritystilille tai hawalaan kytköksissä olevan henkilön käyttötilille;
- ✓ Yksityishenkilön tilille kerätään paljon rahaa, josta siirto eteenpäin yritystilille tai ulkomaille;
- ✓ Tilisiirrot viittaavat ulkomailta sijaitsevaan maantieteelliseen alueeseen tai ulkomaiseen nimeen;
- ✓ Tilisiirrot viittaavat "lainaan", "maksuun" tai "velkaan", mutta ilman havaittavaa velka- tai lainasuhdetta;
- ✓ Tilisiirrot viittaavat somalin, arabian, persian, darin, paštun, turkin ym. kielillä "rahaan", "lainaan", "maksuun", "vaihtoon" tai "lähetykseen";
- ✓ Tilisiirrot viittaavat suoraan ja yksiselitteisesti rahanlähetykseen tietylle henkilölle tai tietylle maantieteelliselle alueelle;
- ✓ Käteistä talletetaan säännöllisesti suuri määrä ilman luotettavaa selitystä, jonka alkuperä mahdollisesti rahankeruussa;
- ✓ Käteisrahan muu epäselvä ja epäilyttävä käyttö, kuten suuret ostot käteisellä;
- ✓ Käteisrahan suuri nostaminen ilman luotettavaa selitystä, jolloin käteistä saatetaan kuljettaa ulkomaille hawala-järjestelmän taseen ylläpitämiseksi;
- ✓ Suuret ulkomaanmaksut esim. Turkkiin, Arabiemiraatteihin, Qatarisiin ym.;
- ✓ Suuret maksut kansainvälisille hawaloiden "emoyhtiöille";
- ✓ Siirrot ETA-alueen ulkopuolisten tilien kanssa, joiden omistajaksi merkitty hawala itse;

- ✓ Yksityishenkilöllä suuri käteisraha- ja tilinsiirtovolyymi, mutta pääasiallinen tulonlähde on muuten sosiaaliturva tai pienet palkkatulot, jolloin kyseessä mahdollisesti hawalan rahankerääjä;
- ✓ Oikeushenkilöllä on avoimien lähteiden perusteella yhteydet kansainväliseen rahalähetyksiä organisoivaan hawala-toimijaan;
- ✓ Oikeushenkilö luvanvaraisesti toimii kansainvälisen rahansiirtoyhtiön paikallisena asiamiehenä Suomessa, jolloin on mahdollista, että asiamiesoikeus hankitaan, mutta rahansiirtoja toteutetaan kuitenkin hawala-järjestelmän kautta.

Lähdeluettelo

EU list of non-cooperative jurisdictions for tax purposes, European Council, [EU list of non-cooperative jurisdictions for tax purposes - Consilium \(europa.eu\)](#)

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi 228/2016 vp.

High-Risk Jurisdictions, FATF, [Documents - Financial Action Task Force \(FATF\) \(fatf-gafi.org\)](#)

High risk third countries, European Commission, [High risk third countries and the International context content of anti-money laundering and countering the financing of terrorism \(europa.eu\)](#)

Jurisdictions under Increased Monitoring, FATF, [Documents - Financial Action Task Force \(FATF\) \(fatf-gafi.org\)](#)

Kansainväliset pakotteet, Ulkoministeriö, [Pakotteet - Ulkoministeriö \(um.fi\)](#)

Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio, Valtioneuvosto, 2021, Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2021 (valtioneuvosto.fi)

Pakotteet maittain, Ulkoministeriö, [Pakotteet maittain - Ulkoministeriö \(um.fi\)](#)

Selvitys terrorismin rahoittamisen ominaispiirteistä, Rahanpesun selvittelykeskus, 2021

Veroparatiisit, Verohallinto, https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/verohallinnon_esittely/toiminta/vastuullisuus/verovaj/veroparatiisi/

Virtuaalivaluutan tarjoajat, Finanssivalvonta, Virtuaalivaluutan tarjoajat - FinTech – Finanssialan innovaatiot - www.finanssivalvonta.fi